

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/11980

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/626/1381
Konu : Yazılı soru önergesi

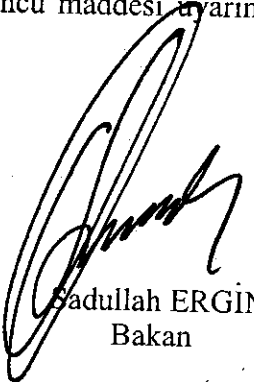
17/03/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 26/01/2010 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-19236 sayılı yazı,
b) 10/02/2010 tarihli ve 341/706 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Ankara Milletvekili Hakkı Suha Okay tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/11980 Esas No.lu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/625/1380
Konu : Yazılı soru önergesi

17/03/2010

Sayın Hakkı Suha OKAY
Ankara Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/11980 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A- Anayasanın;

1- "Mahkemelerin bağımsızlığı" kenar başlıklı 138 inci maddesinde,

"Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.";

2- "Hâkim ve savcıların denetimi" kenar başlıklı 144 üncü maddesinde,

"Hâkim ve savcıların görevlerini; kanun, tüzük, yönetmeliklere ve genelgelere (Hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetleme; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma, Adalet Bakanlığının izni ile adalet müfettişleri tarafından yapılır. Adalet Bakanı soruşturma ve inceleme işlemlerini, hakkında soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırabilir.";

B- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun "İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması" kenar başlıklı 135 inci maddesinde,

"(1) Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada, suç işlendiğine ilişkin kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararıyla şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişimi tespit edilebilir, dinlenebilir, kayda alınabilir ve sinyal bilgileri değerlendirilebilir. Cumhuriyet savcısı kararını derhâl hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından derhâl kaldırılır.

(2) Şüpheli veya sanığın tanıklıktan çekinebilecek kişilerle arasındaki iletişimi kayda alınamaz. Kayda alma gerçekleştirildikten sonra bu durumun anlaşılması hâlinde, alınan kayıtlar derhâl yok edilir.

(3) Birinci fıkra hükmüne göre verilen kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

tespite imkân veren kodu, tedbirin türü, kapsamı ve süresi belirtilir. Tedbir kararı en çok üç ay için verilebilir; bu süre, bir defa daha uzatılabilir. Ancak, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak gerekli görülmesi halinde, hâkim bir aydan fazla olmamak üzere sürenin müteaddit defalar uzatılmasına karar verebilir.

(4) Şüpheli veya sanığın yakalanabilmesi için, mobil telefonun yeri, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararına istinaden tespit edilebilir. Bu hususa ilişkin olarak verilen kararda, mobil telefon numarası ve tespit işleminin süresi belirtilir. Tespit işlemi en çok üç ay için yapılabilir; bu süre, bir defa daha uzatılabilir.

(5) Bu madde hükümlerine göre alınan karar ve yapılan işlemler, tedbir süresince gizli tutulur.

(6) Bu madde kapsamında dinleme, kayda alma ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesine ilişkin hükümler ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir:

a) Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80),
2. Kasten öldürme (madde 81, 82, 83),
3. İşkence (madde 94, 95),
4. Cinsel saldırı (birinci fıkra hariç, madde 102),
5. Çocukların cinsel istismarı (madde 103),
6. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),
7. Parada sahtecilik (madde 197),
8. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (iki, yedi ve sekizinci fıkralar hariç, madde 220),
9. Fuhuş (madde 227, fıkra 3),
10. İhaleye fesat karıştırma (madde 235),
11. Rüşvet (madde 252),
12. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama (madde 282),
13. Silahlı örgüt (madde 314) veya bu örgütlere silah sağlama (madde 315),
14. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337) suçları.

b) Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları.

c) Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında tanımlanan zimmet suçu,

d) Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar.

e) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74 üncü maddelerinde tanımlanan suçlar.

(7) Bu maddede belirlenen esas ve usuller dışında hiç kimse, bir başkasının telekomünikasyon yoluyla iletişimini dinleyemez ve kayda alamaz.";

C- 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun;

1- "Soruşturma" kenar başlıklı 82 nci maddesinde,

"Hâkim ve savcıların görevden doğan veya görev sırasında işlenen suçları, sıfat ve görevleri gereğine uymayan tutum ve davranışları nedeniyle, haklarında inceleme ve soruşturma yapılması Adalet Bakanlığının iznine bağlıdır. Adalet Bakanı inceleme ve soruşturmayı, adalet müfettişleri veya hakkında soruşturma yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

yaptırılabilir.

Soruşturma ile görevlendirilen hâkim ve savcılar, adalet müfettişlerinin 101 inci maddedeki yetkilerini haizdirler.";

2- "Yetkiler" kenar başlıklı 101 inci maddesinde,

"Adalet müfettişleri lüzum gördükleri kimseleri yeminle dinler gerektiğinde istinabe yoluna başvurabilir ve soruşturmanın zorunlu kıldığı hallerde arama yaparlar. Sübut delillerini, gereken bilgileri bütün daire ve kuruluşlardan doğrudan doğruya toplarlar. Adalet müfettişlerince yapılacak denetim, inceleme ve soruşturmalarda ilgili kuruluş ve kişiler istenecek her türlü bilgi ve belgeyi vermek zorundadırlar.",

Hükümlerinin yer aldığı malûmlardır.

II- Türkiye Cumhuriyetinde, yargı bağımsızlığı ile hâkimlik ve savcılık teminatı Anayasa ve kanunlarla tam bir güvence altına alınmıştır. Ancak, tüm demokratik ülkelerde olduğu gibi Devletin hiçbir erkine ve kurumuna, bu erki kullanan kamu görevlilerine sınırsız ve sorumsuz bir alan bırakılmamıştır. Kişilerin hürriyetlerini kısıtlayabilmeye kadar çok özel yetkilerle donatılmış hâkim ve Cumhuriyet savcılarının suç işleme özgürlüğü tanınmamıştır.

Suçluları soruşturma ve kovuşturmakla görevli hâkim ve Cumhuriyet savcıları, kendileri suç işlediğinde uygulanacak usul konusunda mevzuatımızda herhangi bir boşluk bulunmamaktadır.

Hâkim ve Cumhuriyet savcıları tarafından bir suç işlendiğinin iddia olunması halinde, Anayasanın 144 üncü maddesinde düzenlenen hüküm gereğince, Cumhuriyet savcıları kendileri doğrudan soruşturma yapamayacağından konuyu Bakanlığımıza bildirmekte, Bakanlığımızca iddianın ciddi bulunması halinde konunun tahkiki için bir adalet müfettişi veya muhakkik soruşturma yapmak üzere görevlendirilmektedir.

III- Soru önergesinde yer alan hususlarla ilgili olarak ayrıntılı açıklamalar içeren ve Bakanlığımızın internet sitesinde de yayımlanan;

A- 08/11/2009 tarihli ve 21 sayılı Basın Açıklamamızda,

"Cumhuriyet Gazetesi'nin 08.11.2009 tarihli sayısında yayımlanan 'Siyasî baskı belgelendi' ve 'Bakanlık: Yargıyı da soruşturun' başlıklı manşet haberinde, 'Adalet Bakanlığı'nın, Ergenekon savcılarının, birinci sınıf yargıç ve savcılarını da soruşturmaya dahil edin şeklinde talimat vererek yargı üzerinde siyasî baskı kurduğu' öne sürülmektedir.

Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü, CMK'nın 250. maddesiyle yetkili İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yazısı üzerine yaptığı inceleme sonucunda, bazı hâkim ve Cumhuriyet savcılarının ilgili soruşturmanın Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 250 ve 251. maddeleri uyarınca ilgili Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülmesi gerektiği sonucuna varmış ve evrakı gereği yapılmak üzere mahalline göndermiştir.

Bu işlem, CMK'nın 'Görev ve yargı çevresinin belirlenmesi' başlıklı 250. maddesinin 3. fıkrasında açık bir şekilde düzenlenen şu hüküm uyarınca yapılmıştır: 'Birinci fıkrafta belirtilen suçları işleyenler sıfat ve memuriyetleri ne olursa olsun bu Kanunla görevlendirilmiş ağır ceza mahkemelerinde yargılanır. Anayasa Mahkemesi ve Yargıtayın yargılayacağı kişilere ilişkin hükümler ile savaş ve sıkıyönetim hâli dahil askerî mahkemelerin görevlerine ilişkin hükümler saklıdır.'

Kanunun doğru uygulanması yönünde yapılan bu işlemin dışında, 'Adalet Bakanlığının yargı üzerinde siyasî baskı oluşturmak amacıyla yargıç ve savcılarını soruşturmaya dahil edin şeklinde talimat verdiği iddiası' kesinlikle gerçeği yansıtmamaktadır.";

B- 12/11/2009 tarihli ve 23 sayılı Basın Açıklamamızda,

"Yazılı ve görsel basında yer alan İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı ve Yargıtay santral telefonlarının dinlendiği iddiasıyla ilgili haberler ve açıklamalar üzerine aşağıdaki hususlarda kamuoyunun bilgilendirilmesine gerek görülmüştür.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yürüttüğü bir soruşturma sırasında bazı hakim ve Cumhuriyet savcılarının da isimlerinin geçmesi üzerine konu Bakanlığımıza intikal ettirilmiştir. Bu evrakta adı geçenler hakkındaki iddiaların açıklığa kavuşturulması bakımından, inceleme yapılması ve delil elde edilmesi halinde soruşturmaya geçilmesi için 15.04.2008 ve 05.09.2008 tarihli onaylar ile Bakanlığımızca izin verilmiştir.

Bu çerçevede görevlendirilen adalet müfettişleri, kendilerine tevdi edilen belgelerde yaptıkları incelemeler sonucunda, ilgili 56 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında delillerin toplanması amacıyla bu kişilerin telefonlarının dinlenmesini mahkemeden talep etmişlerdir. Bu talep üzerine görevli ve yetkili mahkeme tarafından ilgili hâkim ve Cumhuriyet savcılar hakkında dinleme kararı verilmiştir.

Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından yapılan inceleme sonucunda aralarında İstanbul Cumhuriyet Başsavcısının da bulunduğu 46 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında 16.09.2009 tarihli rapor ile soruşturmaya geçilmesine yer olmadığı teklif edilmiştir.

...

Yukarıda belirtilen 56 kişi dahil son 5 yıl içerisinde adalet müfettişlerinin talebi üzerine toplam 69 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında mahkemelerce dinleme kararı verilmiştir. Kaldı ki, bu bilgi Bakanlığımızca 19 Mayıs 2009 tarihinde yapılan basın açıklamasında kamuoyuna duyurulmuş ve o tarihten sonra müfettişlerce yeni bir dinleme kararı istenilmemiştir.

11.206 hâkim ve Cumhuriyet savcısı ile 70 milyon vatandaşımızın Adalet Bakanlığı'na dinletirildiği iddiaları gerçek dışı olup, bilgi kirliliği oluşturmaya ve kamuoyunu yanıltmaya yönelik bilinçli bir saptırmadır.

Benzer iddialar hakkında Bakanlığımızca değişik tarihlerde çok sayıda açıklama yapılmasına rağmen maksatlı olarak üretildiği düşünülen gerçek dışı iddia ve yorumların ısrarla sürdürülmesi, yürütülmekte olan soruşturma ve davaları etkileme çabası olarak değerlendirilmektedir.

...

Adalet Bakanlığı, Anayasa ve kanunlarla kendisine verilen görevleri, bu güne kadar olduğu gibi bundan sonra da hukuka uygun şekilde yerine getirmeye devam edecektir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur."

İfadelerine yer verilmiştir.

IV- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden, şikâyet üzerine adalet müfettişleri hakkında yapılan inceleme ve araştırma sonucunda, 09/07/2009 tarihli "Olur"la iddialar sübut bulmadığından "işlem yapılmasına yer olmadığına", 30/10/2009 tarihli "Olur"la ise "soruşturma yapılması isteminde bulunulmasına gerek olmadığına" karar verildiği anlaşılmıştır.

V- Soru önergesinde yer alan Yargıtay üyelerinin seçimiyle ilgili olarak ayrıntılı açıklamalar içeren ve Bakanlığımızın internet sitesinde de yayımlanan 08/01/2010 tarihli ve 2 sayılı Basın Açıklamamızda,

"Bazı yayın organlarında çıkan Yargıtay üyelerinin seçimiyle ilgili Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nda kriz olduğu, Bakanlığın seçimi yaptırmadığı şeklindeki haberler sebebiyle açıklama yapılması gerekmiştir.

Yargıtay Birinci Başkanlığınca, Yargıtay üyeliğindeki boşalmalar Bakanlığımıza bildirildikçe konu Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun bilgisine sunulmuş, Yüksek Kurul üyelerinin adaylarla ilgili inceleme yapacağını bildirmeleri üzerine de Kurul üyelerinin çalışmalarının sonuçlanması beklenilmiştir.

Bireysel incelemelerinin tamamlandığını 27 Aralık 2009 Pazar günü bildiren Kurul üyeleri bu tarihten itibaren heyet olarak müzakerelere başlanılmasını talep etmişlerdir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Bakanlığımızın Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyelerine isim dayatması veya 11 kişilik kontenjan talebi haberleri gerçeği yansıtmamaktadır.

Adalet Bakanı ve Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Anayasamızın 159'uncu maddesine göre Kurulun 7 asıl üyesi arasındadır. Her Kurul üyesi gibi onların da görüşlerini Kurulla paylaşımlarından daha doğal bir şey olamayacağı açıktır.

Ayrıca 2 Ocak 2010 tarihinde bir Kurul asıl üyesinin yurtdışı seyahatine çıkması sebebiyle Kurul üyeleri yurtdışında bulunan üyenin dönüşüne kadar çalışmalara ara verilmesini istemişlerdir.

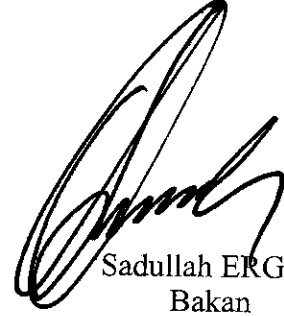
Çalışmaların en kısa sürede bitirilmesi için gereken özen ve çaba gösterilmektedir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.”,

İfadelerine yer verilmiştir.

VI- 08/01/2010 tarihli ve 2 sayılı Basın Açıklamasında bahsi geçen Kurul asil üyesi yurtdışından döndükten sonra, Yüksek Kurul'un 18/01/2010 tarihli ve 55 sayılı Kararıyla Yargıtay'da boş bulunan otuzdört üyelik için seçim işlemi tamamlanmıştır. Adalet müfettişlerinin Yargıtay üyeliğine atanmasını sağlamak amacıyla söz konusu seçimin geciktirildiği iddiaları gerçeği yansıtmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan